

jaargang 17

nummer 2

INHOUD

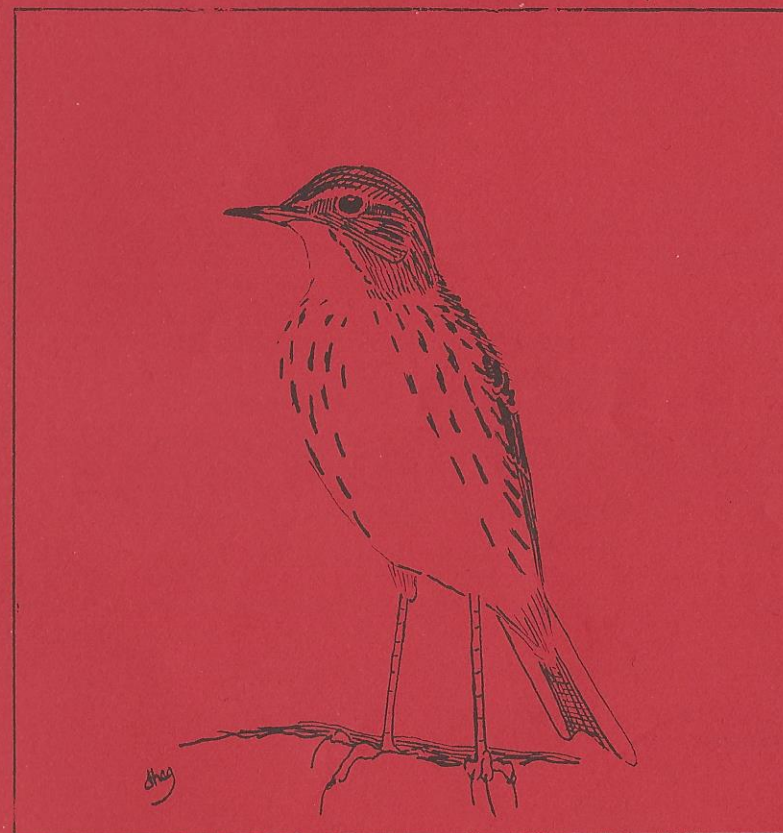
Amelandkamp 1991	40
Veldwaarnemingen januari-juni 1991	43
Gekleurringde Aalscholvers in ons werkgebied	51
Fenologie 1991	53
De Geelgors in de Bruuk	61

AGENDA

- 16 november Rivierentelling
- 24 november excursie Waaluiterswaarden
bij Druten 8.00 uur kerk Beers
- 14 december Rivierentelling
- 5 januari 1992 excursie Maasarmen Boxmeer
9.00 betoncentrale Boxmeer
- 18 januari 1992 Rivierentelling

DE MOURIK

VOGELWERKGROEP RIJK - VAN - NIJMEGEN e.o.

jaargang 17 nummer 2

1991

VAN DE BESTUURSTAFEL

NOTULEN VAN DE NAJAARSLEDENVERGADERING
d.d. 7 oktober 1991

aanwezig: 25 leden

afwezig met bericht van verhindering: J. v.d. Vaart, J. v.d. Pluijm, M. Hornman, A. van Vondelen, W. Egelmeers-Tax, G. Schreurs, F. Reijerse (secr.), S. de Wildt (penn.), J. Thissen

OPENING

Door de voorzitter R. Pahlplatz. Bij ontstentenis van Fons notuleert Dick Visser.

NOTULEN VORIGE VERGADERING d.d. 4-3-91

Deze worden goedgekeurd na een bescheiden correctie van Ward Hagemeijer, omdat het niet zijn bedoeling is geweest alle Roerdompen in het werkgebied te inventariseren.

MEDEDELINGEN

Er zijn acute bestuursproblemen omdat zowel de penningmeester Sjef de Wildt (drukke werkzaamheden) als de secretaris (Fons Reijerse (gezondheidsredenen) zich terugtrekken uit het bestuur, zodat de VWG weer in één klap teruggeworpen is op het niveau van het voorjaar. Het vigerende bestuur bestaat dus nog slechts uit de voorzitter en 2 gewone leden. Tevens meldt Jan van der Bruggen zich af als lid uit teleurstelling over de geringe participatie onder de VWG-leden.

BESTUUR

Op de oproep van de voorzitter om vers bestuursbloed meldt Peter Brouwer zich staande de vergadering; hij wil tijdelijk (voor 6 maanden) de taken van Fons overnemen als toegevoegd secretaris. De post van penningmeester blijft open.

NB. In de inmiddels vertrouwde VWG-vergaderingscommotie wordt er niet aan gedacht, dat de door de werkgroepen aangewezen bestuursafgevaardigden nog door de ledenvergadering in die functie moeten worden bekrachtigd. Dit moet dus alsnog op de voorjaarsledenvergadering van 1992 gebeuren.

FINANCIËN

Dit dreigt een repeterende breuk te worden. Door ontbreken van een penningmeester kan het erslag over 1990 niet worden toegelicht, laat staan goedgekeurd, aangezien het nog zittende drietal wordt onmaskerd als absoluut financiële minkukels. Er is op dit punt dus dringend externe versterking nodig. De voormalige penningmeesters L. Geraets en H. de Vries verklaren zich bereid om de financiële situatie door te lichten zodat een nieuwe penningmeester met een schone lei kan beginnen. Ook moeten de financiën van 1989 (!) nog worden gecontroleerd en goedgekeurd, omdat het daarvoor benoemde tweede kascommissielid ook tijdens deze vergadering niet boven water is gekomen. De oude notulen zullen worden geraadpleegd, waarbij ex-voorzitter L. Rietveld interessante doch weinig bemoedigende openbaringen doet omtrent machtigingen en andere sleutels. Het punt van ledenstatus en contributieverhoging wordt niet besproken.

VERSLAG VAN DE WERKZAAMHEDEN

- Activiteitencommissie (P. Egelmeers).

De beginnerscursus was een succes; alle 35 cursistenplaatsen waren volgeboekt. De cursisten waren enthousiast, zodanig dat ook een verregende excursiedag hen niet deerde. Dit enthousiasme sloeg over op de cursusleiders, die een vervolgcursus vsn 3 excursies organiseerden in de

nazomer, waarvoor zich nog 18 mensen opgaven.

Het kerkuilenproject gaat ook gewoon door.

De excursie voor VWG-leden flopten daarentegen; zij lieten het afweten. Bij het vaststellen van nieuwe excursies zal hiermee rekening worden gehouden. Het Amelandkmap was een doortrap succes en wordt zeker vervolgd.

- Onderzoek (D. Visser).

De broedvogelinventarisatie van het Hatertse Broek was ondanks het geringe aantal deelnemers (één inventarisatiebezoek onbezet) en het doorgaans slechte weer heel bevredigend. Eind oktober wordt met de uitwerking begonnen. Het Overasseltse Broek bleek volkomen verpest door de recente ruilverkaveling. Voor 1992 wordt gedacht aan het inventariseren van de Beerendonck, danwel het Hatertse Broek en eventueel de Teersche Sluispolder (tussen Heumen en Hatertse Broek). Ook moeten er projectjes komen (soortkartering) voor beginnende inventariseurs.

Bij de riviervellingen staan nog 2 Maas-trajecten open. Eén ervan wordt tijdens de vergadering opgevuld door een nieuwe telploeg van voornamelijk dames, waardoor hopelijk roemruchte tijden herleven.

Ook zullen de roofvogeltellingen (nu alleen in de Ooy en de Duffelt) worden uitgebreid. Een precieze teldatum wordt nog vastgesteld (omstreeks eind januari). Ter vergadering melden zich 15 belangstellenden, zodat uitbreiding gewaarborgd lijkt. Eén gebied (Groesbeek) wordt zeker toegevoegd. Verder belangstellenden kunnen zich opgeven bij D. Visser (Bruuk 122, 6562 KN Groesbeek, 08891-76041), waarna ze op de hoogte zullen worden gehouden van verdere ontwikkelingen.

- Redactie (L. Engels). De volgende Mourik staat op stapel. Er is echter kopij-gebrek. Daarom verzoekt de redactie U om uw best beentje eens voor te zetten. Dit zal ook de verschijningsfrequentie ten goede komen. Er blijken soms communicatiestoornissen te bestaan tussen bestuur en redactie, zodat nieuwe leden van De Mourik verstoken blijven. Dit euvel zal worden rechtgezet.

- Archief (P. Brouwer). Het werk stagneert vanwege het uitblijven van een toegezegd invoerprogramma. Peter werkt daarom nog steeds in z'n eentje aan het ad hoc automatiseren van de binnenkomende waarneming. Oudere archiefgegevens worden alleen (soortsgewijs) ingevoerd na verzoek om archiefgegevens over de betreffende soort van leden of anderen. Volgens Ward kunnen ook andere pc-bezittende leden behulpzaam zijn bij de verwerking van de stroom gegevens met behulp van een eenvoudig programma. Hierbij wil hij helpen.

Peter wilde oude archiefgegevens echter niet zonder meer uitlenen en dupliceren is nogal kostbaar. Hier moet een oplossing voor worden gezocht.

INGEKOMEN STUKKEN/RONDVRAAG

- Vanwege SOVON een verzoek om gegevens over een aantal stadsvogels (kuifleeuwerik, gierzwaluw, zwarte roodstaart, turkse tortel en huismus). Dit omdat blijkt dat dit een door vogelaars nog verwaarloosde maar toch interessante groep is, waarin grote aantalsverschuivingen lijken op te treden. Heeft U gegevens over uw eigen woonplaats (hoeven niet persé aantalschattingen te zijn, ze mogen ook kwalitatief zijn zoals: niet meer voorkomend (sterk) voor- of achteruitgaand, constant, nieuw) geef die dan zo spoedig mogelijk (d.w.z. nog voor 25 oktober a.s.) door aan P. Brouwer.

- Voor een tweede SOVON-idee, het hernieuwen van de landelijke broedvogelinventarisatie na 1992 is wel belangstelling ter vergadering maar over de implicaties voor onze VWG zal binnen de onderzoekscommissie nog gesproken worden.

- P. Brouwer gaat de steltloperstellingen in de Ooy weer opstarten per 1 januari 1992. Tellers zijn welkom (Pater Brugmanstraat 49, 6522 EH Nijmegen. 080-220618).

- L. Engels: voor het helpen inventariseren van de gemeente Groesbeek (vnl.

BSP-methode) kunnen zich nog mensen bij hem aanmelden (Schubertstraat 12, 6561 EN Groesbeek, 08891-73401).

- W. Hagemeyer: Er komt een notekrakersinvasie aan. De doppen dus van uw kijker.

- Welke soort is interessant om door te geven aan het archief? Volgens D. Visser is er een lijst in De Mourik gepubliceerd, wie helpt zoeken?

INVENTARISEERDERS GEVRAAGD!

Voor het onderzoek naar broedvogels in de gemeente Groesbeek zoeken wij inventariseerders voor het seizoen 1992. Onze bedoeling is om de gehele gemeente Groesbeek op bijzonder soorten te onderzoeken en enkele proefvlakken voor de meer algemene soorten. Er zijn over de gemeente Groesbeek alleen oude en onvolledige gegevens uit 1975 bekend. Dus: help ons deze witte vlek in ons werkgebied op te vullen. Voor nadere informatie:

Michiel van der Weide
Postbus 6308
7401 JH Deventer
tel. 05700-35141

Léon Engels
Schubertstraat 12
6561 EN Groesbeek
tel. 08891-73401

REDACTIONEEL

TOELICHTING OP HET BESLUIT TOT PTT-VERZENDING VAN DE MOURIK

Tot voor kort werden de meeste exemplaren van De Mourik door een aantal leden rondgebracht. Slechts ongeveer 55 Mouriken voor adressen ver weg of in delen van het werkgebied met zeer weinig leden werden met de PTT verzonden. Dit kostte circa f 100,-.

Door de invoering van goedkope tarieven voor partijenpost in het streekpostgebied kost verzending van alle Mouriken per PTT tegenwoordig circa f 180,-. Daar komt dan nog circa f 20,- bij voor de aanschaf van extra nieuwe enveloppen. Voor de door leden bezorgde Mouriken gebruikte de redactie namelijk gratis verkregen oude enveloppen. In totaal is complete verzending door de PTT dus slechts ongeveer f 100 per aflevering duurder. Voordelen van algehele verzending via de PTT zijn:

- de leden krijgen de Mourik sneller
 - de leden krijgen de Mourik vrijwel tegelijkertijd
 - verkeerd bezorgde Mouriken kunnen door de ontvanger weer in de PTT-brievenbus gepooid worden; de PTT brengt deze exemplaren weer terug naar de redactie
 - sommige bezorgers en de centrale distributor van de redactie naar de bezorgers zijn blij van deze klus verlost te zijn.
- Enkele bezorgers deden het rondbrengen echter graag en bijzonder snel. Toch is na afweging de conclusie getrokken, dat de voordelen van verzending via de PTT groter zijn dan de nadelen.

Alle bezorgers bijzonder veel dank, uiteraard met name diegenen die steeds trouw de Mourik op tijd rondgebracht hebben!

De redactie

AMELANDKAMP 1991

Midden in Buren staat een beeldje van Rixt de Oerheks. Volgens de legende leefde zij van de schipbreuk, door met een lamp, 's nachts de schepen op de kust te lokken. Ze werd samen met haar zoon tot de dood veroordeeld. Het schijnt dat dezer dagen haar geest 's nachts over het Oerd dwaalt en dan de naam van haar zoon roept "sjoeoerd". Welkom op Ameland.

Het kamp viel dit jaar in mei. Om precies te zijn vanaf 9 t/m 12 mei. Op 9 mei vertrokken Marie-Josée, Leon, Sander en ik al vroeg van huis. De eerste stop werd gemaakt in Nijmegen, waar Max ons al opwachtte. Even later voegden Maria en Sjon zich ook aan onze lijst toe, waardoor we met 2 auto's richting Ameland gingen.

Bij het vertrekpunt in Holwerd werden er op het slik al de nodige soorten gezien. Ik praat dan over Rotganzen, vele Rosse Grutto's, Bonte Strandlopers en andere steltlopers. De overtocht was interessant door de aanwezigheid van Regenwulpen, Dwergmeeuwen en sterntjes. Na de fietsen te hebben gehuurd, gingen we naar de Kooiplaats waar we 4 dagen gingen vertoeven.

We begonnen die ochtend in de Kooiduinen. Dit leverde veel Bruine Kieken en een enkele Blauwe Kiekendief op. Een Havik, Velduil en enkele Tapuiten werden door groep 1 gezien. De andere groep (Leon, Sjon en Sander) zagen een Fluiter en een Grauwe Vliegenvanger. Tevens een Velduil. Na het middagmaal splitste de groep zich nogmaals op en gingen Leon, Sander en ikzelf richting Nes. Hier liggen de Briksduinen en het Nesserbos. Dit leverde een Ransuil, een Regenwulp en een Bonte Vliegenvanger op. Later die dag kwam de familie Gorissen aan op het eiland. De Zouteweide leverde die dag Middelste Zaagbekken en een Drieteenmeeuw op. 's Avonds werd er in het Nesserbos een Ransuil en een Houtsnip waargenomen. Max kwam met een waarneming van 8 Beflijsters, die een slaappleats zochten in het bos. Toen we in het café zaten, kwam Dick Visser (jawel) binnenlopen.

Na een nog rustige nacht gingen we de volgende ochtend het Oerd verkennen. Weer werd er in groepsverband gewerkt. Bij strandpaal 17 werden Zwarte Zeeëenden en Grote Sterns waargenomen. Langs het fietspad naar het Oerd kwamen Marie-Josée, Rob, Ruud, Maria en ik een Velduil, Sprinkhaanrietzangers en veel Rotganzen tegen. Een nachtegaal zat bij de Oerdblinkert, het hoogste duin van Ameland. Er werd die dag geen Roodhalsgans waargenomen. Marie-Josée moest ons al vroeg verlaten omdat ze naar een begrafenis moest. Op de tocht naar de westkant van het eiland werden er in het Nesserbos een Tuinfluiter en 2 Kruisbekken waargenomen. Uit het Oerd kwam een waarneming van een VISAREND, die prachtig over kwam zetten. Venus stond al aan de hemel te pronken toen Rob, Maria, Dick, Max en ik een grote ronde om de eendenkooi maakten. Dit leverde Beflijsters, een Roodborsttapuit en een langstrekend platform op. Hier kwam het verhaal van de Oerdheks weer boven.

Dag 3 stond in het teken van de grote fietstocht naar de westkant. Iedereen ging mee en er werd ditmaal voor het eerst niet in groepsverband geopereerd. De Zwanewaterduinen leverden een Velduil (later die dag hoorde ik dat het slecht ging met de Velduilen), een Regenwulp, Beflijsters en een Huiszwaluw op. Bij de Ballumerduinen weer een Velduil en een Roodborsttapuit. Er werd gewandeld door de Langeduinen. Dit is een moeras. Dick Visser (weer hij) imiteerde grandioos een Roerdomp, wat ons even in verwarring bracht, maar hij moest zich er toch bij neer leggen dat er een levensechte Roerdomp in de Langeduinen aanwezig was. Ook werden hier Zomertalingen, Futen, Rietzangers, Nachtegale, Baardmannetjes, Bruine en Blauwe Kiekendieven, een Dodaars, een Kleine Karekiet en een Kuifeend gezien. Het strandje achter de Langeduinen leverde Drieteenstrandlopers en Grote Sterns op.

We gingen terug langs de zuidkant van het eiland. Dit is een gebied

waar je over de wadden uitkijkt. Het leverde Strand- en Bontbekplevieren, Steenlopers, Groenpoot- en Zwarte Ruiters, Goud- en Zilverplevieren, Bonte Strandlopers, Noordse Sterns en Visdiefjes op. Sander en ik moesten nog een cadeautje kopen vanwege de naderende moederdag. De achterblijvende groep kon nog genieten van baltende Kemphanen en een Lepelaar.

Na het eten gingen we met z'n allen "voetballen". Het was meer rugby dan voetbal en voor sommige spelers was het een geluk dat er geen rode kaarten werden uitgedeeld. Iedereen (en vooral Ruud) had het op (wie anders) Dick Visser gemunt. Na afloop zat hij zeer waarschijnlijk onder de blauwe plekken. Max, Sjon, en Dick vochten onderling een ware veldslag uit. Leon trok Ruud en Tom aan hun shirt, Rob gleed uit en moest uitvallen. Sander dribbelde zich wanhopig een weg naar het doel en ik (de keeper) moest alles met lede ogen aanzien en kreeg een scheldpartij naar mijn hoofd geslingerd als ik een bal doorliet. Dit spektakel kreeg nog een staartje doordat sommigen zo erg in die Oerdheks geloofden dat Dick, Max en ik haar toch moesten zien. De laatste nacht was vooral voor mij een nacht om nooit te vergeten, omdat Max mij 2 keer de stuipen op het lijf joeg en omdat de hele bende voor spookhuisje moest spelen. Het had overigens toen al niks meer met vogelen te maken.

De 4de dag was alweer de dag van vertrek. Vanwege moederdag wilden sommigen wat vroeger thuis zijn. Op de boot werden nog een Dwergmeeuw en Zwarte Zeeëenden gezien. Dit was het einde van een nogal hektisch kamp, maar zoiets mag ook weleens gebeuren.

Hieronder de soorten, die gezien zijn op het Amelandkamp 1991.

1. Fuut	32. Zilverplevier	63. Houtduif
2. Dodaars	33. Goudplevier	64. Turkse Tortal
3. Aalscholver	34. Bontbekplevier	65. Koekoek
4. Blauwe Reiger	35. Strandplevier	66. Ransuil
5. Roerdomp	36. Regenwulp	67. Velduil
6. Lepelaar	37. Wulp	68. Gierzwaluw
7. Rotgans	38. Rosse Grutto	69. Grote Bonte Specht
8. Brandgans	39. Grutto	70. Veldleeuwerik
9. Bergeend	40. Zwarte Ruiter	71. Boerenzwaluw
10. Wilde Eend	41. Groenpootruiter	72. Huiszwaluw
11. Zomertaling	42. Tureluur	73. Zwarte Kraai
12. Wintertaling	43. Witgatje	74. Kauw
13. Smient	44. Oeverloper	75. Ekster
14. Krakeend	45. Steenloper	76. Vlaamse Gaai
15. Slobeend	46. Houtsnip	77. Koolmees
16. Tafeleend	47. Drieteenstrandloper	78. Pimpelmees
17. Kuifeend	48. Bonte Strandloper	79. Staartmees
18. Eiderend	49. Kemphaan	80. Baardmannetje
19. Zwarte Zeeëend	50. Kluut	81. Winterkoning
20. Middelste zaagbek	51. Stormmeeuw	82. Roodborst
21. Havik	52. Drieteenmeeuw	83. Nachtegaal
22. Buizerd	53. Zilvermeeuw	84. Zwarte Roodstaart
23. Blauwe Kiekendief	54. Kleine Mantelmeeuw	85. Gekraagde Roodstaart
24. Bruine Kiekendief	55. Grote Mantelmeeuw	86. Roodborsttapuit
25. Visarend	56. Kokmeeuw	87. Tapuit
26. Torenvalk	57. Dwergmeeuw	88. Beflijster
27. Fazant	58. Visdief	89. Merel
28. Waterhoen	59. Noordse Stern	90. Kramsvogel
29. Meerkoeit	60. Grote Stern	91. Koperwiek
30. Scholekster	61. Dwergstern	92. Zanglijster
31. Kievit	62. Holenduif	93. Grote Lijster

94. Sprinkhaanrietzanger	106. Goudhaantje	116. Putter
95. Rietzanger	107. Heggemus	117. Kneu
96. Kleine Karekiet	108. Graspieper	118. Barmsijs
97. Zwartkop	109. Boompieper	119. Kruisbek
98. Tuinfluiter	110. Witte Kwikstaart	120. Vink
99. Grasmus	111. Gele Kwikstaart	121. Rietgors
100. Braamsluiper	112. Spreeuw	
101. Fitis	113. Huismus	
102. Tjiftjaf	114. Ringmus	
103. Fluiter	115. Groenling	
104. Grauwe Vliegenvanger		
105. Bonte Vliegenvanger		

Ronald Stolk
Jeroen Boschstraat 22
5831 VW Boxmeer

VERSLAG EXCURSIE ELTERBERG EN OOYPOLDER 7-10-1990

Om 8.00 uur waren er 7 vogelaars aanwezig bij het NS station in Nijmegen. Maria Reijnders stond ons op de plaats van bestemming op te wachten. Het was wisselvallig weer, maar regen hebben we tijdens het tellen niet gehad. We zaten langs een weiland dat uitzicht gaf op de Elterberg. Maria had voor koffie en broodjes gezorgd (waarvoor onze dank). We telden van 9.00 t/m 11.30 uur. We kregen 42 Buizerds in totaal in de kijker, die thermiekend over de Elterberg kwamen en zich daarna in glijvlucht naar beneden leiten zakken. Dick Visser hoorde een IJsgors, die over kwam vliegen. Verdere wintergasten waren Kepen, Sijsjes en een Koperwiek. Zwaluwen vlogen ook in kleine groepjes over, zowel de huis- als de boerenzwaluw. Hierna werd besloten om door de Ooy te rijden. We begonnen in het Duitse gebied Salmorth, waarna we via de Millingerwaard, Kaliwaal, Erlevomse Waard, een pitstop in Oortjeshekken en de Oude Waal terug richting startplaats gingen. Er waren volop steltlopers aanwezig, o.a. Zwarte en Groenpootruiter, Kemphaan, Witgatje en Watersnip. Smienten zaten bij de Kaliwaal. Drie vrij late Tapuiten zaten bij Salmorth, een Bonte Strandloper bij de Erlevomse Waard en zeer leuke waarneming van een Temmincks Strandloper bij de Oude Waal. Tijdens deze tocht kregen we enige regen te verduren. Tevreden en voldaan keerden we terug naar huis. Zo'n excursie moet vaker gepland worden, want het is zeker de moeite waard.

Ronald Stolk
Jeroen Boschstraat 22
5831 VW Boxmeer

VELDWAARNEMINGEN 1 JANUARI-30 JUNI 1991

fuut	4-2-91	60	maas grave	RPa
	19-2-91	50	maas mazenburg heyen	JJa
aalscholver	21-2-91	117	noordereiland boxmeer	JJa
	23-3-91	24	wychens ven wychen	RGo
roerdomp	22-2-91	1	tien geboden ooypolder	MDo
	28-2-91	1	ypenbroekweg nijmegen	HMe
	ziek aangetroffen; later in asiel gestorven			
blauwe reiger	21-3-91	75 nesten	de meeren benedenleeuwen	LBe
	2-4-91	11 nesten	alemse dam	LBe
	5-5-91	14 nesten	druten waard-oost	LBe
	1-6-91	70 nesten	karnemolen bergharen	LBe
bl. x gr.zilverreiger	2-1-91	1	leigraaf groesbeek	MHo
oievaar	11-1-91	1 ring	smalmorgen west-maas en waal	LBe
	23-3-91	1 overvl.	steekse acker nijmegen	HMe
	27-4-91	2 overvl.	sportpark boxmeer	RSt
	13-5-91	1	afferdense veld	LBe
	14-5-91	1	afferdense veld	LBe
kleine zwaan	27-1-91	173	oude waal ooypolder	GAa
	17-2-91	1	maaskampen gassel	JJa
	kleurring: 1. alu., r.geel 713			
wilde zwaan	27-1-91	36	kekerdom-noord	PBr
rietgans	2-2-91	25 fabalis	ooypolder-emmr.eylandt	LBe
	23-2-91	1900 rossicus	ooypolder-emmr.eylandt	LBe
		1	de cork gassel	RPa
		halsband geel 48C		
kolgans	27-1-91	8300	vlietberg-zuid ooypolder	PBr
	2-2-91	54400	ooypolder tot emmr.eylandt	LBe
	17-2-91	13671	Waal L2	
	19-2-91	7000	weurtse polder	LBe
	30-3-91	700	ooypolder	RSt
dwerggans	2-2-91	1	emmericher eyland	LBe
grauwe gans	2-2-91	4	erl.waard ooypolder	JJa, MHo
	3-3-91	2	halsband blauw G72, H81, H84; groen K58	
		2	kekerdom-noord	PBr
		4	halsband blauw G72, FW	
	20-5-91	4	kaliwaal ooypolder	GAa
		G72 met 3 juv.		

brandgans	27-1-91	7	vlietberg-zuid ooypolder	PBr
		6	erl.waard ooypolder	GAA
	3-2-91	6	persingen ooypolder	JJa
		15	wercheren ooypolder	JJa
		7	erl.waard ooypolder	JJa
	4-2-91	1	maas grave	RPa
	10-2-91	8	kaliwaal ooypolder	PBr
	tot in juni max.	9	ooypolder-oost	Div
roodhalgans	27-1-91	1	omg.dueffelfwaard	JTh,LEn
	2-2-91	1	wylermeer ooypolder	JHe
		1	erl.waard ooypolder	JJa,MHo
nijlgans	25-5-91	2	bisonbaai-noord ooypolder	PBr
			op nest mislukt broedsel buizerd	
casarca	2-2-91	7	kaliwaal ooypolder	JJa,MHo
bergeend	14-2-91	1	raam escharen	RPa
smient	27-1-91	1350	bisonbaai ooypolder	PBr
	17-2-91	3409	ooypolder	
	19-2-91	42	maas veerhuis oeffelt	JJa
	23-2-91	37	de cork gassel	RPa
	17-3-91	1530	Waal L2	
	17-5-91	1 m.	kaliwaal ooypolder	JBe
	2-6-91	1 vr.	erl.waard ooypolder	GAA
amerikaanse smient	7-1-91	1 m.	gouden ham appeltern	LEn
kraakeend	27-1-91	132	ooypolder	PBr
	9-3-91	11	de cork gassel	RPa
pijlstaart	16-3-91	18	Waal L4	
	20-4-91	2	kaliwaal ooypolder	LLi
slobeend	27-1-91	2	raamdal grave	RPa
krooneend	17-1-91	1 m.	plasmolen mook	JJa
tafeleend	24-1-91	2330	ooypolder	MDo
toppereend	19-2-91	1 subad.m.	maas mazenburg heyen	JJa
buffelkopeend	19-2-91	1 m.	maas oeffelt	JJa
brilduiker	27-1-91	10 balts	waal bisonbaai-oost ooypolder	PBr
grote zaagbek	15-4-91	1	blauwe sluis altforst	LBe
wespendief	25-5-91	2 balts	stollenberg nijmegen	MHo
	16-6-91	1 jagend	groenlanden ooypolder	GAA

zwarte wouw	3-4-91	1 trek	millingerwaard	HMe
	13-4-91	1	Waal L5	
		1 trek	groesbeekseweg nijmegen	MHo
	20-4-91	1 trek	maas-waaskanaal malden	FHu
	20-5-91	1 trek	wylerberg beek	LLi
	5-6-91	1 laag	groene heuvels bergharen	LBe
rode wouw	16-2-91	3 overvl.	oude waal ooypolder	TTe
	23-2-91	1	plas 6 kraai.plassen gassel	RPa
	3-3-91	1 overvl.	brakkestein nijmegen	LBe
	6-3-91	1 overvl.	gendtse polder	TTe
	30-3-91	1 overvl.	boxmeer	ASt
	3-4-91	1 trek	ooyse graaf ooypolder	HMe
	14-4-91	1 trek	millingerwaard	MDo
	25-4-91	2 trek	wylerberg beek	FHu
	30-4-91	1	kerkdijk ooypolder	RPa
	4-5-91	1 overvl.	bisonbaai ooypolder	RSt
	8-5-91	2 overvl.	ooyse graaf ooypolder	MDo
	13-5-91	1 jagend	hoekgraaf deest	LBe
	23-5-91	1 jagend	beuningse broek	LBe
	2-6-91	1 rondvl.	leuth	JBe
	10-6-91	1 zeilend	ooyse graaf ooypolder	JBe
blauwe kiekendief	6-1-91	1	meeuwenven bergen-lb	CLi
	12-1-91	1 vr.	kil van hurwenen	LBe
	27-1-91	1	duffelt	LE e.a.
		1 vr.	gr.zeeland/spaldrup ooypolder	PBr
	2-2-91	1 vr.	kranenburgerbroek	LBe
	4-2-91	1 vr.	keeken	JJa
	16-2-91	1 m.	Maas R18	MHo
		1 m.	hoekse waard ooypolder	TTe
		1 vr.	oude waal ooypolder	TTe
	17-2-91	1 vr.	winsense waard	TTe
		1 vr.	staartjeswaard beuningen	TTe
		1 m.	millingerwaard-oost	PBr
		1 vr., 1 m.	erl.waard ooypolder	PBr
		1 vr.	maas grave	RPa
	19-2-91	2 m.	circul van de ooy ooypolder	MDo
	20-2-91	1 m.	circul van de ooy	JJa
	21-2-91	1 m.	koningsven milsbeek	JJa
	23-2-91	2 m.	cork gassel	RPa
		1 vr., 1 m.	plas 6 kraai.plas gassel	RPa
	24-2-91	1 m.	de cork gassel	RPa
	1-3-91	1 vr.	millingerwaard	HMe
		1 m.	groenlanden-zuid ooypolder	MDo
	3-3-91	1 m.	armenveen duffelt	JJa
		1	bergerheide bergen-lb	CLi
	10-3-91	1 vr.	winsen	TTe
	24-3-91	1 vr.	heumense schans mook	RGo
	30-3-91	1 vr.	millingerwaard	JJa
		1 vr.	horstacker nijmegen	HMe
	3-4-91	1 m.	ooyse graaf ooypolder	HMe
	12-4-91	1 vr.	millingerwaard	HMe
	30-5-91	1 vr.	elshof malden	FHu
sperwer	21-4-91	1 dood	de wolfskuil nijmegen	DAn
		geringd in omgeving van nijmegen		

buizerd	27-1-91	272 telling	duffelt	LEn e.a.
	21-4-91	14	groenlanden ooypolder	GAA
visarend	30-3-91	1 vl.	kaliwaal ooypolder	RSt
	3-4-91	1	kleiputten leuth	HMe
	14-4-91	1 overvl.	millingerwaard	MDo
	27-4-91	1	wylermeer ooypolder	GAA
	28-4-91	1	wylermeer ooypolder	GAA
	5-5-91	1 r.N	bemmelse polder	PBr
	11-5-91	1	oude waal ooypolder	FHu
	26-5-91	1	heerenven hamert bergen-lb	RSt
	2-6-91	1	ooyse graaf ooypolder	GAA
torenvalk	27-1-91	141 telling	duffelt	LE e.a.
smelleken	20-1-91	1	wylermeer ooypolder	TTe
	11-5-91	1 jagend	erl.waard ooypolder	FHu
slechtvalk	16-2-91	1	oude waal ooypolder	TTe
	25-3-91	1	heumensoord malden	FHu
kwartelkoning	20-5-91	1	oude waal ooypolder	Div.
	t/m.17-6-91			
kraanvogel	26-2-91	90 overvl.	nijmegen	MDo
	6-3-91	11 overvl.	erl.waard ooypolder	LLi
		27 trek	zeelandse straat leuth	JBe
scholekster	1-1-91	7	pannerdens kanaal	TTe
		3	gentse polder	TTe
	6-3-91	55	gentse polder	TTe
	17-3-91	36	grindgat weurt	RGo
kluut	17-3-91	1 overvl.	nijmegen	FHu
	9-6-91	2 overvl.	groenlanden ooypolder	PBr
	30-6-91	10	erl.waard ooypolder	GAA
bontbekplevier	2-6-91	1	erl.waard/kaliwaal ooypolder	LLi
goudplevier	3-3-91	150 overvl.	druten-zuid	LBe
bonte strandloper	23-3-91	23	erl.waard/kaliwaal ooypolder	LLi
	20-4-91	10	erl.waard/kaliwaal ooypolder	LLi
	4-5-91	1	erl.waard ooypolder	RSt
	20-5-91	enk.r. overvl.	bemmelse polder	PBr
	29-5-91	2	erl.waard/kaliwaal ooypolder	LLi
kemphaan	27-1-91	7	oude waal ooypolder	GAA
		48	erl.waard ooypolder	PBr
	15-2-91	2	kerkdijk ooypolder	LBe
			in sneeuwjacht op wegdek	
	24-2-91	9	kruisstraat ooypolder	PBr
	14-4-91	78	erl.waard/kaliwaal ooypolder	MDo
	27-4-91	17 balts	erlecomse polder ooypolder	LLi
	23-5-91	4	drutense waard-west	LBe
	27-5-91	4 balts!	rijkerswoerd elst	LBe
bokje	9-2-91	1	bruuk bredeweg	MWe

watersnip	8-3-91	49	erl.waard/kaliwaal ooypolder	LEn
houtsnip	5-2-91	1	groenlanden-zuid ooypolder	MDo
	1-4-91	1	personnenbos beuningen	RGo
grutto	24-2-91	1	staartjeswaard beuningen	RGo
	12-3-91	213	ooypolder	MWe
wulp	1-1-91	340	gentse polder	TTe
	13-1-91	447	bisonbaai-oost ooypolder	GAA
	2-2-91	350	circul van de ooy	LBe
	4-3-91	154	erl.waard ooypolder	JBe
	12-3-91	93	erl.waard/kaliwaal ooypolder	MWe
	17-3-91	521	erl.waard/kaliwaal ooypolder	MDo
	30-3-91	320	erl.waard/kaliwaal ooypolder	LEn
	12-4-91	246	erl.waard/kaliwaal ooypolder	MDo
	5-6-91	60	erl.waard ooypolder	LLi
zwarte ruiter	19-6-91	1	erl.waard ooypolder	LLi
tureluur	31-3-91	1 albino	erl.waard ooypolder	GAA
			ook in 1989 en in 1990 aanwezig	
witgatje	19-1-91	1	bemmelse polder	TTe
	9-2-91	8	leigraaf/ren groesbeek	MWe
	24-2-91	1	millingerwaard	JBe
oeverloper	16-3-91	1	Maas R14	
	8-6-91	2	kaliwaal ooypolder	LLi
steenloper	12-5-91	1 winterk.	waal bisonbaai ooypolder	PBr
zwartkopmeeuw	24-3-91	1-3	kaliwaal ooypolder	Div
	tot min.14-5-91			
dwergmeeuw	12-4-91	1	millingerwaard	MDo
	29-4-91	3	kaliwaal ooypolder	MDo
	12-5-91	2	bisonbaai ooypolder	PBr
kleine mantelmeeuw	27-5-91	130	velden homoet valburg	LBe
geelpootmeeuw	16-2-91	1	greffelingse plas	LBe
		1	Maas R18	MHo
	14-4-91	1	erl.waard ooypolder	GAA
grote burgemeester	16-2-91	1	greffelingse plas	LBe
houtduif	7-1-91	2000	bemmelse polder	TTe
kerkuil	6-3-91	1	bredeweg	LEn
ransuil	13-1-91	13 roestpl.	halve galg ooypolder	GAA
	24-3-91	3		
	27-1-91	4 roestpl.	zeelandse str. millingen	PBr
			in berk pal aan de straat	
	30-1-91	5 roestpl.	villawijk-zuid boxmeer	RSt
	17-2-91	17 roestpl.	groenlanden ooypolder	

velduil	17-2-91	1	circul van de ooy	HMe
	28-4-91	1	maaskampen gassel thv plas 5	MHo
ijsvogel	7-1-91	1	wylerbergmeer ooypolder	JBe
	t/m.24-1-91			
	24-1-91	1	millingerwaard	MDo
	27-1-91	1	bisonbaai-west ooypolder	PBr
		1	aijen	CLi
	1-2-91	1	strang bisonbaai ooypolder	MDo
	5-2-91	1	bisonbaai ooypolder	MDo
groene specht	1-4-91	1	puiflijk-west	LBe
zwarte specht	25-5-91	1	holdeurn groesbeek	MHo
	26-5-91	1	de hamert/geldernsch kanal	MHo
kleine bonte specht	12-3-91	5	wylerberg beek	FHu
	20-3-91	1	op een tak	
		1	bebouwde kom alverna	RGo
			in alleenstaande boom op schoolplein	
kuifleeuwerik	28-5-91	1	station nijmegen	FHu
	29-5-91	1	kaliwaal leeuwen	LBe
			op landtong	
boomleeuwerik	18-5-91	1	achterste hoeve millingen	JBe
veldleeuwerik	17-2-91	150	't westen beers	RPa
		1 groep		
waterpieper	2-1-91	19	leigraaf/ren groesbeek	JJa
	16-2-91	4	Maas R16	MHo
		2	Maas R17	MHo
	7-4-91	2	zomerkl. erl.waard ooypolder	GAA
noordse gele kwikstaart	30-5-91	9	biesterveld ooypolder	JBe
grote gele kwikstaart	2-1-91	5	leigraaf/ren groesbeek	MHo
rouwkwikstaart	26-3-91	1	thornse molen ooypolder	JBe
blauwborst	14-4-91	2	oude waal ooypolder	GAA
	1-6-91	3	millingerwaard	JBe
tapuit	26-5-91	4	de hamert/heerenven	MHo
	2-6-91	1	circul van de ooy bij ooy	LLi
beflijster	28-4-91	2	stf.groenlanden ooypolder	PBr
	30-4-91	4	stf.groenlanden ooypolder	RPa
	23-5-91	1	drutense waard-west	LBe
sprinkhaanrietzanger	4-5-91	1	elshofcollege malden	FHu
		1	de bruuk bredeweg	RSt
	12-5-91	1	groenlanden ooypolder	PBr
	17-6-91	2	bemmelse polder	PBr
grote karekiet	17-6-91	3	oude waal ooypolder	MHo

fluitier	28-4-91	2	groenlanden ooypolder	PBr
	6-5-91	1	groenlanden-west ooypolder	JTh
tjiftjaf	1-1-91	1	gendt	TTe
	24-1-91	1	malderburchtstr.nijmegen	PBr
	2-2-91	1	eigen voortuin wychen	RGo
baardman	4-5-91	1	strang kaliwaal ooypolder	RSt
boomklever	30-6-91	1	bandijk vlietberg ooypolder	PBr
klapekster	24-2-91	1	bergerheide bergen-lb	CLi
bonte kraai	17-2-91	1	colebr.bos millingerwaard	PBr
raaf	17-3-91	2	reichswald	JJa
spreeuw	13-3-91	12000	elshof malden	FHu
eur.kanarie	5-4-91	1	beek	FHu
	29-4-91	1	wercheren ooypolder	HMe
	18-6-91	1	stationsweg boxmeer	RSt
	t/m.21-6-91			
	19-6-91	1	rijksstraatweg beek	JBe
barmsijs	23-1-91	2	hoge hoenderberg groesbeek	JJa
	6-2-91	1	hd gemaal ooypolder	MHo
	14-2-91	1	kammerberg mill	RPa
	16-3-91	2	raamdal grave	RPa
	24-4-91	1	heyendaal nijmegen	FHu
	9-5-91	1	elshof malden	FHu
kruisbek	4-1-91		groesbeekse weg nijmegen	MHo
	t/.m.27-1-91	1-5		
	3-3-91	4	groesbeek-dorp	LEn
		10	dekkerswald groesbeek	LEn,SSa
	23-3-91	3	heumensoord malden	FHu
	8-4-91	1	wylerberg beek	FHu
	6-5-91	1	wylerberg beek	FHu
	26-5-91	1	de hamert/geldernsch kanaal	MHo
grote kruisbek	3-3-91	2	nijmeegse baan groesbeek	LEn,SSa
	23-3-91	2	scheidingsweg nijmegen	FHu
		1	heumensoord malden	FHu
		2	vliegvelde malden	FHu
	24 en 29-3-91	1	malden	FHu
	27-3-91	2	scheidingsweg nijmegen	FHu
	28-3-91	1	witte weg malden	FHu
appelvink	2-2-91	13	beekmansdalseweg nijmegen	MHo
ortolaan	9-5-91	1	maas-waalkanaal heumen	FHu
	26-5-91	0	wellsche meer wellerloo	MHo
grauwe gors	23-5-91	3	drutense waard-west	LBe

Gebruikte afkortingen

MHo: M. Hornman	RPa: R. Pahlplatz	RGo: R. Gorissen
JJa: J. Jacobs	MDo: M. v. Dongen	HMe: H. Meekes
LBe: L. vd Bergh	RSt: R. Stolk	GAA: G. v. Aalst
PBr: P. Brouwer	LEn: L. Engels	JBe: J. Bekhuis
FHu: F. Hustings	LLi: L. v. Lier	TTe: T. Teunissen
ASt: A. Stolk	CLi: C. v. Lisdonk	DAn: Dierenambulance
MWe: M. vd Weide	SSa: S. v. 't Sant	WHA: W. Hagemeijer

Alle inzenders van harte bedankt voor hun waarnemingen. Denkt iedereen aan zijn fenologie-lijstjes? De volgende waarnemingenrubriek zal de tweede helft van 1991 beslaan. Dit betekent echter niet dat waarnemingen uit voorafgaande perioden niet meer welkom zouden zijn. In het bijzonder ben ik op zoek naar steltlopergegevens uit het erlecomse waard/kaliwaal ooyppolder-gebied. Het wordt namelijk tijd om na bijna tien jaar tellen in dat gebied een tussenbalans op te maken. Bij voorbaat hartelijk dank voor de medewerking.

Het adres waar al uw naarstig verzamelde waarnemingen naar toe gestuurd kunnen worden is:

Peter Brouwer
Pater Brugmanstraat 49
6522 EH Nijmegen
Tel. 080-220618

LEDENMUTATIES

Nieuwe leden: J. Elferink, Oude Doesburgseweg 44, 6901 HK Zevenaar
R. Kurstjens, Merellalaan 16, 6581 PP Nijmegen
M. Werner, van Slichtenhorststraat 62, 6524 JT Nijmegen
R. Hoogesteeger, Fazantenveld 97, 5431 Cuyk
M. Schols, Vossendijk 199, 6534 TT Nijmegen
Adreswijzigingen: P. Hermens, Saltshof 25-19, 6604 GC Wychen
M. van der Weide, Postbus 6308, 7401 JH Deventer, 05700-35141
OVERLEDEN: R. Böhrer, Velp bij Grave

Wie kent de huidige adressen van:

J. van Sant (was Gorisstraat 30, Nijmegen); J. & M. Laarakker (was Bargapark 12, Bergen (L.)); S. van de Wetering (was Dahliastraat 25, Malden)?

Nieuwe leden: G. van Os, Groesbeeksedwardsweg 152, 6521 DS Nijmegen
G. Storms, Prins Alexanderlaan 4, 6571 AC Berg-en-Dal

GEKLEURRINGDE AALSCHOLVERS (*Phalacrocorax carbo*)

IN ONS WERKGEBIED

De Aalscholver heeft een verspreidingsgebied dat, op oostelijk Noord-Amerika en Zuid-Amerika na, alle werelddelen omvat. In Europa komen twee ondersoorten voor: *Phalacrocorax carbo carbo* en *Phalacrocorax carbo sinensis*. De ondersoort *P. c. carbo* is een broedvogel van de rotskusten van Noorwegen, IJsland, Groot-Brittannië en Frankrijk. Deze vogels overwinteren in de nabijheid van hun broedgebieden zodat ze in Nederland zelden worden gezien. Bovendien zijn ze vaak moeilijk te onderscheiden van de hier voorkomende ondersoort *P. c. sinensis*, die broedt in moerasbossen in o.a. Polen, Zweden, Denemarken, Duitsland en ook Nederland. Vogels van deze ondersoort zijn trekvogels. Na de broedperiode verzamelen ze zich in en langs de grote wateren. Vooral Griend, Steile Bank, Mokkebank en Lauwersmeer zijn belangrijke gebieden in Nederland. In de herfst trekken ze dan naar hun overwinteringsgebieden in het Middellandse Zeegebied. De Nederlandse broedvogels hebben hierbij een iets westelijkere koers dan vogels uit Polen, Duitsland, Zweden en Denemarken. In zachte winters blijft een deel van de populatie in West-Europa achter (Van Eerden & Zijlstra 1988, SOVON 1987).

De laatste jaren worden in een aantal landen jonge Aalscholvers van kleureringen voorzien. Hierdoor kan o.a. worden vastgesteld welke trekroute deze vogels volgen, welke plaatsen ze daarbij aandoen en of ze ook weer naar de moederkolonie terugkeren. Ook kan zo worden onderzocht waardoor de snelle groei van het aantal broedparen in West-Europa wordt veroorzaakt. In Nederland worden witte of gele kleureringen gebruikt met twee zwarte letters die van onder naar boven gelezen moet worden. Sinds 1987 is een rondgaande band (=bar) aangebracht tussen de letters. Vanaf 1991 worden vogels geringd (ook nu van onder naar boven) met witte of gele ring met een zwart cijfer en zwarte letter of met een zwarte letter en een zwart cijfer (beiden zonder band). In Denemarken worden de kleuren blauw, rood, groen en zwart gebruikt. De witte inscriptie bestaat uit drie cijfers, een letter en twee cijfers of twee letters en een cijfer. In de DDR gebruikt men gele kleureringen met twee cijfers en in Polen gebruikt men een witte ring met twee letters en een cijfer (Van Eerden & Zijlstra 1988, Sellers 1987). Dat Nederlandse en buitenlandse Aalscholvers het rivierengebied aandoen blijkt uit waarnemingen van gekleurde exemplaren in o.a. de Blauwe Kamer bij Rhenen langs de Nederrijn en in de Buiten- en Hengfordervaarden langs de IJssel. Hier zijn al exemplaren met kleureringen uit de (voormalige) DDR, Denemarken en Nederland afgelezen. Sommige exemplaren worden vaak zelfs meerdere jaren achtereen hier waargenomen (Aalscholvers zijn vaak erg plaatsgetrouw). Ook in de Ooyppolder zijn gekleurde exemplaren waargenomen. Op 10 september 1989 zagen Floor Arts en ondergetekende een juveniele Aalscholver vliegen bij de Oude Waal, die een gele kleurering om een poot had. Deze vogel ging op een landtong zitten en zodoende kon de combinatie worden afgelezen. Het bleek een vogel te zijn die in de kolonie van de Oostvaardersplassen dat jaar als nestjong was geringd. Ook bij de Kaliwaal worden wel eens gekleurde Aalscholvers gezien (ook weer gele en witte ringen). Helaas zijn deze niet af te lezen omdat de afstand te groot is.

Uit het bovenstaande blijkt dat de kans aanwezig is dat u gekleurde Aalscholvers in ons werkgebied tegenkomt. Het is leuk hier eens op te letten. Ook moet er eens vaker langs de Maas hiernaar gekeken worden omdat sinds een aantal jaren hier aardig wat Aalscholvers worden gezien (vaak rustend in een boom). Waarnemingen kunnen worden opgestuurd naar het vogeltrekstation (antwoordnummer 341, 6660 VE Heteren) of naar Mennobart van Eerden & Menno Zijlstra, Rijksdienst voor de IJsselmeerpolders, postbus 600, 8200 AP Lelystad. U krijgt dan een terugmelding toegestuurd waarop o.a. ringdatum en ringplaats en soms alle plaatsen waar ze gezien zijn vermeld staan. Wanneer u uw veldwaarnemingen doorgeeft aan Peter Brouwer kunt u erbij vermelden dat de Aalscholver in kwestie een kleurering om had en eventueel de combinatie.

Literatuur

Van Eerden M.R. & Zijlstra M. 1988. Aalscholvers *Phalacrocorax carbo* met kleureringen uit de Oostvaardersplassen. Limosa 61: 57-60.
 Sellers R.M. 1987. Commorant colour-ringing projects in Europe. R.M. Sellers, Thurso.
 SOVON, 1987. Atlas van de Nederlandse vogels. SOVON, Arnhem.
 Teixeira R.M. 1979. Atlas van de Nederlandse broedvogels. Natuurmonumenten, 's-Graveland.
 VVG Rijk van Nijmegen e.o. 1985. Vogels van de Ooypolder. O.M. van Hoorn, Nijmegen.

Menno Hornman
 Groesbeekseweg 414
 6523 PP Nijmegen

Excursie Schouwen-Duiveland 19 januari 1991

Dit was eigenlijk het vervolg van de excursie van 27 januari 1990, toen we niet aan Schouwen-Duiveland toekwamen. Niet iedereen deed nu mee: er waren maar 8 deelnemers. Het weer was 's ochtends zonder meer slecht. Kort na het vertrek begon het te regenen, en pas na de middag werd het echt droog. Omstreeks 2 uur was de bewolking verdwenen en konden we genieten van een stralende zon. Maar toen zaten we al enige tijd aan de Noordzeekust.

Langs de Ventjagersplaten en op Overflakke hebben we door de regen niet zo veel kunnen zien. Toch werden er nog twee blauwe kiekendieven en een buizerd gesignaleerd. Op de Grevelingendam, onder weg naar Schouwen-Duiveland, werd het wat beter. Vooral vanachter het glas van het restaurant op de Grevelingendam werden nogal wat leuke dingen gezien, zoals grote en middelste zaagbekken, brilduikers, slobeenden en bontbekplevieren.

Van de Grevelingendam ging het in één ruk naar het zuidelijk uiteinde van de Brouwersdam. Daar was, zoals we vorig jaar al ervoeren, heel wat te zien, en begon ook het weer mee te werken. Roodkeelduiker, rosse grutto en drieteenstrandloper konden we daar goed bekijken. Grappig waren weer de bijna onder handbereik rondtrippelende steenlopers.

Vanaf de Brouwersdam ging het regelrecht naar de inlagen aan de Zuidkust van Schouwen-Duiveland. Daar hebben we bij stralend weer heel wat gezien. Flinkke troepen rotganzen en wulpen, en enorme aantallen pleisterende scholeksters waren aanwezig. Vier flamingo's stonden ook opgesteld.

De lijst van waargenomen soorten werd uiteindelijk, volgens de administratie van ondergetekende:

bergeend, aalscholver, zwarte kraai, blauwe kiekendief, kokmeeuw, buizerd, nonnetje, zilvermeeuw, stormmeeuw, waterhoentje, Kievit, spreeuw, fazant, wilde eend, knobbelzwaan, blauwe reiger, meerkoet, kolkans, scholekster, brilduiker, kuifeend, slobeend, rotgans, roodhalsfuut, zilverplevier, rosse grutto, bontbekplevier, wulp, dodaars, smient, grote zaagbek, bonte strandloper, middelste zaagbek, pijlstaart, ekster, holenduif, wintertaling, steenloper, fuut, dodaars, bergeend, kleine mantelmeeuw, kanoetsstrandloper, drieteenstrandloper, goudplevier, kleine zwaan, kramsvogel, roodkeelduiker, grote mantelmeeuw, eidereend, tureluur, watersnip, graspieper, beverpieper, brandgans, zwarte ruiter, torenvalk, smient, kluut, kauw, merel.

H. de Vries.

FENOLOGIE 1991

Met ter vergelijking de eerste vier data van het jaar 1990.

	1990	1991		
woudaapje	9-6-90	22-7-91	1 groenlanden ooypolder	PBr
purperreiger	1-5-90 26-5-90 1-6-90			
oievaar	10-3-90 18-3-90 28-3-90 2-4-91	11-1-91 wi 23-3-91 27-4-91 13-5-91 14-5-91	1 smalmorgen west-maas en waal 1 steekse acker nijmegen 2 sportpark boxmeer 1 afferdense veld 1 afferdense veld	LBe HMe RSt LBe LBe
zomertaling	11-3-90 17-3-90 18-3-90 19-3-90	10-3-91 16-3-91 17-3-91 24-3-91	1 staartjeswaard beuningen 2 Maas R18 1 afferdense en deestse waard 5 oude waal ooypolder	TTe LBe GAa
wespendief	17-3-90 5-5-90	14-4-91 15-4-91 20-4-91 26-4-91 28-4-91 5-5-91 5-5-91	1 boxmeer 1 druten-zuid 1 boswachterij groesbeek 1 groenlanden ooypolder 1 but boswachterij groesbeek 1 raamdal grave 1 heumensoord malden	RSt LBe HwO LLi HwO RPa FHu
zwarte wouw	8-4-90 21-4-90 26-5-90	13-4-91 13-4-91 20-5-91 5-6-91	1 Waal L5 1 groesbeekseweg 414 nijmegen 1 wylerberg beek 1 groene heuvels bergharen	MHo LLi LBe
rode wouw	23-2-90 7-3-90 14-4-90	16-2-91 23-2-91 2-3-91 3-3-91 6-3-91	3 oude waal ooypolder 1 plas 6 kraai.plassen gassel 1 mulderskop bosw. groesbeek 1 brakkestein nijmegen 1 gendtse polder	TTe RPa HwO LBe TTe
bruine kiekendief	31-3-90 6-4-90 7-4-90 15-4-90	25-3-91 12-4-91 15-4-91 20-4-91	1 wylerberg beek 1 groenlanden ooypolder 1 groot middelveld druten 1 oude waal ooypolder	FHu HMe LBe MHo
visarend	5-3-90 31-3-90	30-3-91 3-4-91 14-4-91 27-4-91	1 kaliwaal ooypolder 1 kleiputten leuth 1 millingerwaard 1 wylerbergmeer ooypolder	RSt HMe MDo GAa
boomvalk	21-4-90 5-5-90 20-5-90	2-5-91 4-5-91 27-5-91 16-6-91	1 groesbeekseweg 414 nijmegen 1 kraaienb.plassen 4 gassel 1 boswachterij groesbeek 1 oude waal ooypolder	MHo RPa HwO GAa

kwartel	20-5-90	07-06-91	1 bruuk 122, groesbeek	DVi
	27-5-90	08-06-91	4 salmorth & herrenward	JJa
	28-5-90			
	24-6-90			
porseleinhoen	21-3-90			
klein waterhoen	12-6-90			
kwartelkoning	10-6-90	20-5-91	1 oude waal ooypolder	GAA
	17-6-90	21-5-91	1 oude waal ooypolder	PBr
	18-6-90	25-5-91	1 oude waal ooypolder	PBr
	24-6-90	26-5-91	1 oude waal ooypolder	GAA
		14-6-91	1 salmorth	DMo
kraanvogel	29-3-90	26-2-91	90 nijmegen	MDo
		6-3-91	11 erl.waard ooypolder	LLi
		6-3-91	27 zeelandse straat leuth	Jbe
scholekster	2-1-90	1-1-91 wi	7 pannerdens kanaal	TTe
	26-1-90	9-1-91 wi	6 gendtse polder	TTe
	31-1-90	17-2-91	2 staartjeswaard beuningen	TTe
	4-2-90	28-2-91	13 gendtse polder	TTe
	17-2-90	1-3-91	1 erl.waard/kaliwaal ooypolder	MDo
	18-2-90	3-3-91	1 erl.waard ooypolder	PBr
kluut	26-3-90	17-3-91	1 nijmegen	
	29-3-90	22-3-91	1 erl.waard ooypolder	
	1-4-90	23-3-91	1 erl. waard ooypolder	RKl
	7-4-90	27-3-91	2 erl.waard/kaliwaal ooypolder	MDo
		3-4-91	2 erl.waard/kaliwaal ooypolder	MDo
kleine plevier	20-3-90	16-3-91	2 erl.waard/kaliwaal ooypolder	JJa
	31-3-90	17-3-91	1 erl.waard/kaliwaal ooypolder	LLi
	1-4-90	24-3-91	1 erl.waard ooypolder	
	6-4-90	27-3-91	1 erl.waard/kaliwaal ooypolder	MDo
kemphaan	2-1-90	13-1-91	3 millingerwaard	JBe
	20-2-90	17-1-91	11 erl.waard ooypolder	MDo
	24-2-90	24-1-91	1 erl.waard ooypolder	MDo
	17-3-90	27-1-91	7 oude waal ooypolder	GAA
	22-3-90	27-1-91	48 erl.waard ooypolder	PBr
		10-2-91	1 kaliwaal ooypolder	GAA
		15-2-91	2 kerkdijk ooypolder	LBe
		17-2-91	1 erl.waard ooypolder	MDo
		24-2-91	9 kruisstraat ooypolder	PBr
		7-3-91	1 armenveen kranenburg	DVi
		11-3-91	5 oude waal ooypolder	DVi
		16-3-91	17 erl.waard ooypolder	LEn
grutto	11-2-90	22-2-91	4 erl.waard/kaliwaal ooypolder	MDo
	18-2-90	24-2-91	1 staartjeswaard beuningen	RGo
	24-2-90	24-2-91	40 bemmelse polder	TTe
	11-3-90	24-2-91	36 ooypolder	HMe
		24-2-91	10 gendtse polder	TTe
		1-3-91	4 erl.waard/kaliwaal ooypolder	MDo
		3-3-91	18 erl.waard ooypolder	PBr
		3-3-91	1 startwijk beugen	RSt

tureluur	11-3-90	5-3-91	1 gendtse polder	TTe
	13-3-90	6-3-91	1 gendtse polder	TTe
	16-3-90	8-3-91	1 erl.waard ooypolder	LEn
	17-3-90	10-3-91	3 erl.waard/kaliwaal ooypolder	LLi
zwartkopmeeuw	23-3-90	24-3-91	1 kaliwaal ooypolder	GAA
	31-3-90	30-3-91	1 kaliwaal ooypolder	JJa
	1-4-90	31-3-91	1 kaliwaal ooypolder	MHo
	9-4-90	1-4-91	1 kaliwaal ooypolder	GAA
dwergmeeuw	12-5-90	12-4-91	1 millingerwaard	MDo
	20-5-90	29-4-91	3 kaliwaal ooypolder	MDo
		12-5-91	2 bisonbaai ooypolder	PBr
visdief	15-4-90	12-4-91	1 millingerwaard	HMe
	21-4-90	21-4-91	2 waalbrug nijmegen	RSt
	28-4-90	27-4-91	1 bisonbaai ooypolder	PBr
		28-4-91	2 bisonbaai-west ooypolder	PBr
zwarte stern	28-4-90	12-4-91	1 millingerwaard	Hme
	5-5-90	13-4-91	1 oude waal ooypolder	WHa
	20-5-90	21-4-91	1 bisonbaai ooypolder	GAA
		27-4-91	1 bisonbaai ooypolder	PBr
witvleugelstern	20-5-90			
tortelduif	1-5-90	27-4-91	1 groenlanden ooypolder	PBr
	4-5-90	4-5-91	1 millingerwaard	RSt
	5-5-90	18-5-91	4 bruuk	DVi
	14-5-90	18-5-91	2 vilt beugen	RSt
koekoek	22-4-90	17-4-91	1 raamdal grave	RPa
	29-4-90	26-4-91	1 groenlanden ooypolder	LLi
	2-5-90	27-4-91	1 groenlanden ooypolder	PBr
	5-5-90	28-4-91	1 haps	RSt
		28-4-91	1 groesbeek-dorp	RKl
		28-4-91	1 bruuk	DVi
nachtzwaluw	19-5-90	29-5-91	2 mulderskop bosw. groesbeek	HWo
	7-6-90	4-6-91	2 idem	HWo
	18-6-90	4-6-91	1 zweefvliegvelld malden	HWo
	27-6-90	5-6-91	1 heumense schans molenhoek	HWo
		7-6-91	4 mulderskop boswa. groesbeek	HWo
gierzwaluw	28-4-90	20-4-91	1 groenlanden-west ooypolder	PBr
	29-4-90	23-4-91	groesbeek-dorp	RKl
	29-4-90	25-4-91	1 nijmegen	FHu
		25-4-91	7 wylerberg beek	FHu
		26-4-91	24 groenlanden-zuid ooypolder	MDo
		28-4-91	6 oude waal ooypolder	FSn
draaihals	3-5-90			

boomleeuwerik	5-2-90	24-2-91	1 zweefvliegveld malden	DVi
	23-2-90	27-2-91	2 mulderskop bosw. groesbeek	HWo
	4-3-90	6-3-91	1 idem	DVi
	12-3-90	6-3-91	1 nergena-nord reichswald	DVi
		10-3-91	2 mulderskop bosw. groesbeek	JJa
oeverzwaluw		14-3-91	2 zweefvliegveld malden	RGo
	15-4-90	30-4-91	1 elshof malden	FHu
	6-5-90	4-5-91	1 ooyse graaf ooypolder	MDo
	20-5-90	11-5-91	1 bisonbaai ooypolder	RPa
			1 millingerwaard ooypolder	RSt
boerenzwaluw				RKL
	18-3-90	24-3-90	ooypolder	RKL
	29-3-90	3-4-91	4 kekerdomse waard	HMe
	31-3-90	6-4-91	1 nijmegen	FHu
	8-4-90	13-4-91	1 Maas R15	
huiszwaluw		19-4-91	1 boxmeer	RSt
	15-4-90	29-4-91	millingerwaard	HMe
	19-4-90	30-4-91	5 bisonbaai ooypolder	RPa
		4-5-91	1 millingerwaard	RSt
		11-5-91	ooypolder	RKL
boompieper	28-3-90	8-4-91	7 mulderskop bosw. Groesbeek	HWo
	7-4-90	9-4-91	1 bruuk	DVi
	14-4-90	14-4-91	1 bossen Wanroij (bij De Bergen)	JTh
	22-4-90	14-4-91	3 bruuk	DVi
gele kwikstaart	24-3-90	17-3-91	2 erl.waard ooypolder	LLi
	15-4-90	6-4-91	1 elshof malden	FHu
	22-4-90	12-4-91	1 kaliwaal ooypolder	HMe
	28-4-90	14-4-91	1 kraaienb.plassen gassel	RPa
		14-4-91	1 hanekampseweg wanroy	JTh
noordse gele kwikstaart	30-5-91		9 biesterveld ooypolder	JBe
witte kwikstaart	6-1-90	27-1-91 wi	1 bisonbaai ooypolder	PBr
	20-1-90	27-1-91 wi	1 oude waal ooypolder	PBr
	24-1-90	31-1-91 wi	2 gendtse polder	TTe
	18-2-90	16-2-91	1 Maas R16	
	23-2-90	17-2-91	1 koningsven milsbeek	RSt
nachtegaal	24-2-90	3-3-91	1 kekerdom-noord	PBr
	21-4-90	13-4-91	1 de bruuk	DVi
	25-4-90	14-4-91	3 de bruuk	DVi
	27-4-90	21-4-91	6 de bruuk	DVi
	30-4-90	28-4-91	de bruuk	RKL
	2-5-90	28-4-91	1 wylermeer ooypolder	GAA
		29-4-91	1 de poort biesseltsebaan	HWo
		29-4-91	1 groenlanden ooypolder	HMe
		29-4-91	4 de bruuk bredeweg	HMe
		30-4-91	1 groenlanden ooypolder	RPa

blauwborst	1-4-90	12-4-91	1 kekerdomse waard	LLi
	10-4-90	13-4-91	1 tien geboden ooypolder	WHa
	20-4-90	14-4-91	1 groenlanden ooypolder	GAA
	22-4-90	14-4-91	2 oude waal ooypolder	GAA
		21-4-91	1 oude waal ooypolder	GAA
zwarte roodstaart	20-2-90	6-3-91	1 plakse hei groesbeek	DVi
	19-3-90	10-3-91	1 staartjeswaard beuningen	TTe
	20-3-90	24-3-91	2 de quaiweg st.anthonis	RSt
	21-3-90	24-3-91	ooypolder	RKL
		1-4-91	3 hd gemaal ooypolder	GAA
gekraagde roodst.		3-4-91	ooypolder	HMe
	21-4-90	14-4-91	1 bossen wanroij (bij de bergen)	JTh
	22-4-90	16-4-91	1 elshof malden	FHu
	3-5-90	27-4-91	2 sportpark boxmeer	RSt
	5-5-90	3-5-91	1 mulderskop bosw. groesbeek	HWo
paapje		6-5-91	1 paesplas gennep	DVi
		6-5-91	1 afferden (Lb.)	DVi
		6-5-91	3 leuken bergen (Lb.)	DVi
	29-4-90	29-4-91	1 kleiputten leuth	HMe
	2-5-90	30-4-91	1 ganzenorgel gassel	GAA
roodborsttapuit	3-5-90	12-5-91	1 bisonbaai-oost ooypolder	PBr
	4-5-90			
	17-2-90	02-2-91 wi	2 ooypolder	RKL
	18-2-90	5-3-91	1 mulderskop bosw. groesbeek	HWo
	21-2-90	10-3-91	1 idem	JJa
tapuit	22-2-90	10-3-91	1 scheffenthum kranenburg	LEn
		11-3-91	3 armenvveen/Lange huven kranenb.	DVi
		11-3-91	2 hettsteeg kranenburg	DVi
		15-3-91	4 wylerbergmeer ubbergen	LLi
		16-3-91	1 Maas R14	
sprink. rietzanger		16-3-91	1 wylermeer ooypolder	LEn
	15-4-90	24-4-91	5 erl.waard ooypolder	LLi
	1-5-90	29-4-91	2 millingerwaard	HMe
	2-5-90	4-5-91	2 kraaienb.plassen 5 gassel	RPa
	3-5-90	11-5-91	ooypolder	RKL
bosrietzanger	3-5-90	26-5-91	4 de hamert/heerenven	MHo
	28-4-90	26-4-91	1 de bruuk	DVi
	5-5-90	28-4-91	de bruuk	RKL
	14-5-90	4-5-91	1 elshofcollege malden	FHu
	19-5-90	4-5-91	1 de bruuk	RSt
rietzanger	19-5-90	4-5-91	3 de bruuk	DVi
		9-5-91	1 elshof malden	FHu
		12-5-91	1 groenlanden ooypolder	PBr
	16-4-90			
	5-5-90			
bosrietzanger	20-5-90	26-5-91	1 de hamert/geldernsch kanaal	MHo
	23-5-90			
	27-5-90			
	3-6-90			

kl.karekiet	14-5-90	18-5-91	1 oeffeltse weiden oeffelt	RSt
	16-5-90	21-5-91	5 groenlanden ooypolder	PBr
	19-5-90			
	23-5-90			
gr.karekiet	30-4-90	2-5-91	1 oude waal ooypolder	HMe
	2-5-90	5-5-91	1 oude waal ooypolder	GAA
	5-5-90	11-5-91	1 oude waal ooypolder	GAA
	6-5-90	27-5-91	2 oude waal ooypolder	GAA
spotvogel	5-5-90	22-4-91	1 postweg groesbeek	FSn
	12-5-90	19-5-91	1 rijkervoort	RSt
	13-5-90	26-5-91	1 de hamert/geldernsch kanaal	MHo
	20-5-90			
braamsluiper	6-4-90	17-4-91	1 grave	RPa
	7-4-90	22-4-91	1 postweg groesbeek	FSn
	13-4-90	30-4-91	1 boxmeer	RSt
	16-4-90	2-5-91	1 ooypolder	HMe
grasmus	22-4-90	14-4-91	2 Waal L3	
	29-4-90	14-4-91	1 kraaienb.plassen gassel	RPa
	2-5-90	20-4-91	1 bisonbaai-west ooypolder	PBr
	6-5-90	28-4-91	1 rijkervoort	RSt
		28-4-91	1 de bruuk	DVi
		29-4-91	de bruuk	RK1
tuinfluter	14-4-90	13-4-91	1 groenlanden-west ooypolder	WHa
	15-4-90	13-4-91	1 steekse acker nijmegen	HMe
	5-5-90	20-4-91	1 groenlanden ooypolder	MHo
	14-5-90	30-4-91	1 groenlanden ooypolder	RPa
		4-5-91	1 berkenhof malden	FHu
		4-5-91	1 de bruuk bredeweg	RSt
zwartkop	7-3-90	13-3-91	1 trajanusplein nijmegen	LLi
	17-3-90	30-3-91	1 groenlanden ooypolder	RSt
	21-3-90	7-4-91	4 heyendaal nijmegen	FHu
	31-3-90	7-4-91	1 grave	RPa
		7-4-91	1 postweg groesbeek	FSn
		8-4-91	1 groenlanden ooypolder	PBr
		8-4-91	1 CCMD berg en dalseweg nijmegen	MHo
		9-4-91	9 de bruuk	DVi
fluter	22-4-90	16-4-91	1 elshof malden	FHu
	23-4-90	16-4-91	1 duivelsberg	GMü
	1-5-90	17-4-91	4 kreuzfürth kranenburg	GMü
	2-5-90	20-4-91	2 kraaiendal bosw. groesbeek	HWO
		24-4-91	1 nergena-süd reichswald	GMü
		27-4-91	1 sportpark boxmeer	RSt
		28-4-91	2 groenlanden ooypolder	PBr
		28-4-91	1 sportpark boxmeer	RSt

tjiftjaf	27-1-90	1-1-91 wi	1 gendt	TTe
	6-2-90	24-1-91 wi	1 malderburchtstr.nijmegen	PBr
	22-2-90	25-1-91 wi	1 vossenlaan nijmegen	PBr
	23-2-90	2-2-91 wi	1 eigen voortuin wychen	RGo
	24-2-90	2-3-91	1 heyendaal nijmegen	FHu
	25-2-90	6-3-91	1 berg en dal	FHu
		6-3-91	1 armenveen kranenburg	DVi
		9-3-91	1 beers	RPa
	10-3-91		1 staartjeswaard beuningen	TTe
	10-3-91		1 de bruuk groesbeek	DVi
fitis	11-3-90	29-3-91	1 heumensoord malden	FHu
	18-3-90	30-3-91	1 millingerwaard	FHu
	19-3-90	30-3-91	1 de bruuk groesbeek	DVi
	24-3-90	31-3-91	1 millingerwaard	MHo
		31-3-91	1 alverna	RPa
		31-3-91	2 de bruuk groesbeek	DVi
		2-4-91	1 nijmegen	PBr
gr.vl.vanger	5-5-90	8-5-91	1 tivoli berg en dal	FHu
	13-5-90	12-5-91	1 kraaiendaal bosw. groesbeek	HWO
	20-5-90	19-5-91	1 tuin boxmeer	RSt
	23-5-90	21-5-91	1 groenlanden ooypolder	PBr
		26-5-91	1 de hamert/geldernsch kanaal	MHo
		26-5-91	de bruuk	RK1
b.vl.vanger	23-4-90	12-4-91	1 hoenderberg biesseltsebaan	HWO
		16-4-91	1 kwakkenberg nijmegen	FHu
		21-4-91	1 nijmegen	LLi
		3-5-91	1 sionsweg h.landstichting	FSn
		6-5-91	1 grafwegen groesbeek	DVi
		26-5-91	10 gelders-n'erskanaal hamert	RSt
baardman		4-5-91	1 strang kaliwaal ooypolder	RSt
buidelmees	7-4-90	14-4-91	1 ooyse graaf ooypolder	GAA
	8-4-90	21-4-91	2 ooyse graaf ooypolder	GAA
	22-4-90	27-4-91	1 ooyse graaf ooypolder	LLi
	28-4-90	28-4-91	1 ooyse graaf ooypolder	GAA
wielewaal	3-5-90	9-5-91	1 elshof malden	FHu
	6-5-90	21-5-91	3 brestbos boxmeer	RSt
	10-5-90	27-5-91	2 bos stf.groenlanden ooypolder	GAA
	15-5-90	28-5-91	1 groenlanden ooypolder	PBr
gr.klauwier	29-4-90			
	30-4-90			
	13-5-90			
	28-5-90			
eur.kanarie	4-3-90	5-4-91	1 beek	FHu
		29-4-91	1 wercheren ooypolder	HMe
		18-6-91	1 stationsweg 36 boxmeer	RSt
		19-6-91	1 rijksstraatweg beek	JBe
		19-6-91	1 stationsweg 36 boxmeer	RSt

ortolaan	5-5-90	9-5-91	1 maas-waalkanaal heumen	FHu
grauwe gors	15-6-90	22-5-91	2 drutense waard-west	LBe
		23-5-91	3 drutense waard-west	LBe
		26-5-91	3 drutense waard-west	LBe
		8-6-91	3 salmorth & herrenward	JJa

Het is de bedoeling dat dit verslag nog een staartje krijgt. Als U nu vlijtig uw eigen waarnemingen instuurt, verschijnt uit een selectie van hierboven vermelde en (nog) binnenkomende waarnemingen een heus fenologie-artikel in de Mourik. Hierin zal dieper worden ingegaan op de relatie tussen terugkeerde data en weersomstandigheden en zal verder een vergelijking worden gemaakt met voorgaande jaren. Het archief wacht dus met smart op uw aanvullende waarnemingen

Aanvullingen graag aan:

Peter Brouwer
Pater Brugmanstraat 49
6522 EH Nijmegen

Verslag excursie Maasarmen bij Boxmeer

op 16 December 1990

Bij de betoncentrale hadden zich om 9.00 uur niet meer dan zeven personen verzameld om aan de excursie deel te nemen. Het had die nacht ongeveer 6 graden gevoren en er stond een koude wind, dit was waarschijnlijk de reden voor de geringe opkomst. Wij begonnen de tocht bij de weilanden in de buurt van de dassenburcht en zagen daar onder andere een havik die uit de begroeiing opvloog en het achterliggende water overstak. Teruggekomen bij het parkeerplaatsje bij de betoncentrale werd een steenuil gezien en een groot aantal kramsvogels. Wij staken vervolgens de Maas over om via Heijen op het eiland bij Mazenburg te komen. Opvallend was daar het grote aantal roofvogels. Op een klein gebied werden daar verschillende torenvalken, buizerds en een sperwer gezien. Tijdens de excursie werden de volgende soorten waargenomen:

grote lijster, kramsvogel, merel, fuut, wilde eend, meerkoet, kuifeend, kauw, kraai, roek, buizerd, torenvalk, kokmeeuw, ringmus, aalschover, grauwe gans, pimpelmees, roodborst, ekster, vink, rietgans, havik, tafeleend, houtduif, holenduif, turkse tortel, keivert, staartmees, spreeuw, koolmees, waterhoen, zilvermeeuw, steenuil, fazant, sperwer, vlaamse gaai, kolgans, stormmeeuw, winterkoning, kleine zwaan, blauwe reiger, grote zaagbek, graspieper.

Joop Thomas

DE GEELGORS IN DE BRUUK

Deze vogel broedt in bescheiden aantal in de Bruuk. Gedurende de onderzoeksperiode (1975-1990) lag het aantal territoria gewoonlijk tussen 2 en 6; uitzonderingen waren 1976 (0) en 1979 (1), ten gevolge van respectievelijk een hete zomer en een strenge winter. De Geelgors is vermoedelijk van oudsher broedvogel van het gebied en dan vooral van de eikenlanen. De in 1966 gevonden territoria-spreiding wijst hier nog op. Landelijk gezien is de soort vanaf de jaren zestig sterk achteruitgegaan en steeds meer teruggedrongen op de zandgronden van Hoog-Nederland. Eenzelfde teruggang viel ook in De Bruuk te bespeuren. Tijdens de eerste broedvogelinventarisatie door de KNNV in 1966 werden 14 territoria gelokaliseerd, vrij regelmatig verspreid over het gehele gebied, waar maar opgaande eikebomen stonden. Echter al in 1971 (inventarisatie Jeugdbonden) werd geen territorium gekarteerd. Toch meldde Mast in zijn verslag "dat de soort mogelijk over het hoofd gezien was en wel vlak buiten de Bruuk voorkwam en bovendien in voorgaande jaren 5 à 6 territoria bekend waren". Ook tijdens mijn eerste integrale inventarisatie in 1976 ontbrak de Geelgors. Het weer kan van invloed zijn geweest: geelgorzen zingen zeer slecht als het heet en droog is. Zowel in 1974 als in 1975 werden wel territoria bekend, in het laatste jaar 3, alle echter aan de oostrand van de Bruuk. De geelgors wist zich gedurende de volgende 10 jaar nipt te handhaven, uitsluitend in het meest oostelijke vak en de aangrenzende weilanden van de Plakse Hei, dankzij een sterke restpopulatie langs de rand van het Reichswald (Nergens-süd). Vanaf 1986 gaat het echter beter en lopen de aantallen weer langzaam op tot 6 territoria in 1989 met enige "randterritoria", vermoedelijk van nog niet geslachtsrijpe dieren, waar in de daaropvolgende jaren enkele territoria uit zijn voortgekomen (zie kaart). Daarmee heeft de Geelgors een aantal territoriaplekken terugveroverd in het westen (Ashorst) en zuiden van de Bruuk.

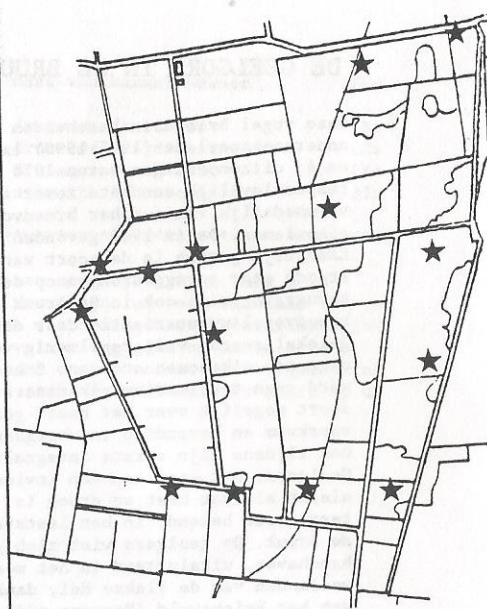
De Bruuk vormt nu het voornaamste geelgorsbastion in het Bekken van Groesbeek. Dat met name veranderingen in het biotoop verantwoordelijk zijn voor de achteruitgang van deze gors in Nederland en meer specifiek in het Bekken van Groesbeek, blijkt doordat pal over de landsgrens wel Geelgorzen voorkomen in een overeenkomstig, maar minder aangetast landschap.

Het biotoop

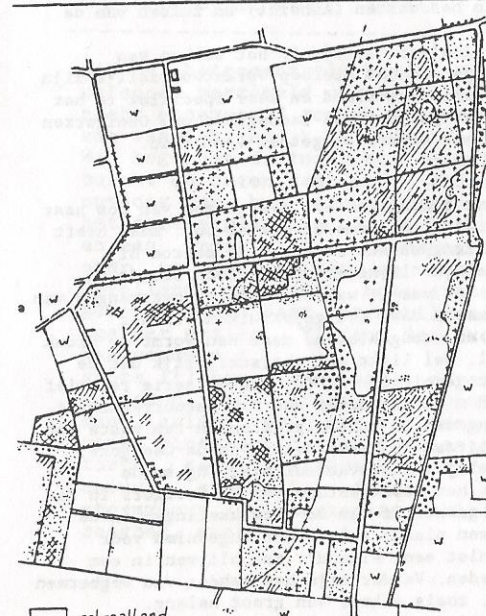
De Geelgors heeft een voorkeur voor randsituaties, overgangen van bos naar open (cultuur)land. Hij broedt op de grond, foerageert er ook, maar heeft voor zijn balts behoefte aan hoge zangposten. De soort is daarom bij uitstek broedvogel van landschappelijk "lijnelementen". Toch broedt de Geelgors in de Bruuk ook in delen van vak 1, waar de scherpe overgangen van bomen naar schraalland worden verzacht door (wilge)struiken. In het algemeen mijdt hij vochtige klei- en veengebieden, maar dan vormt de Bruuk zeker een uitzondering op de regel. Wel lijkt het waarschijnlijk dat de rechte vooruitgang hier deels het gevolg is van de lopende serie relatief warme en droge zomers, die bepaald niet ongemerkt aan het natuurreservaat zijn voorbijgegaan. Ook uitbreiding van de schraalgraslanden ten koste van weiland en populierenbos draagt bij aan de heropleving van de Geelgors. Gezien het huidige beheer, de mogelijke reservatuuitbreiding en de nabijheid van het Reichswald lijkt het voortbestaan van de Geelgors in de Bruuk verzekerd. Het hangt echter geheel af van de ontwikkelingen in de landbouw, namelijk of daarin ook een plaats zal worden ingeruimd voor natuurbehoud, of de Bruuk al dan niet een "eiland" zal blijven in een "zee" van geelgorsarme, open gebieden. Verder zijn het beheer van wegbermen en de aanplant van duurzame bomen, zoals eiken, van groot belang. De komende ruilverkaveling biedt wat dat betreft kansen, dan zal de Bruuk

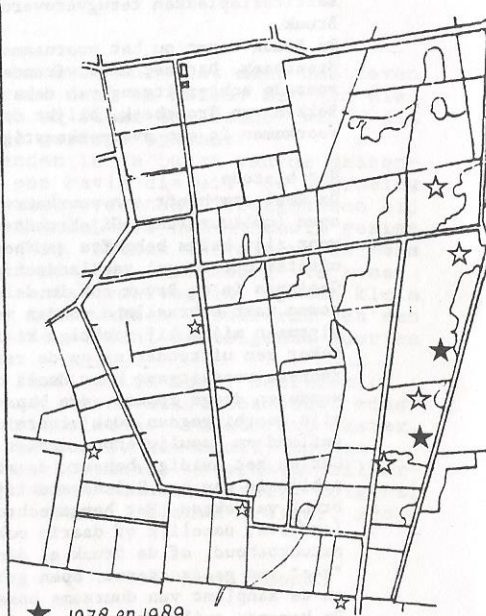
wilgenbroek
 ruigte
 riet
 wilg (boom) 1976
 populier ++ eik oo els (es)

Geelgors
1966

schraalland
 weiland
 akker
 griend
 1989

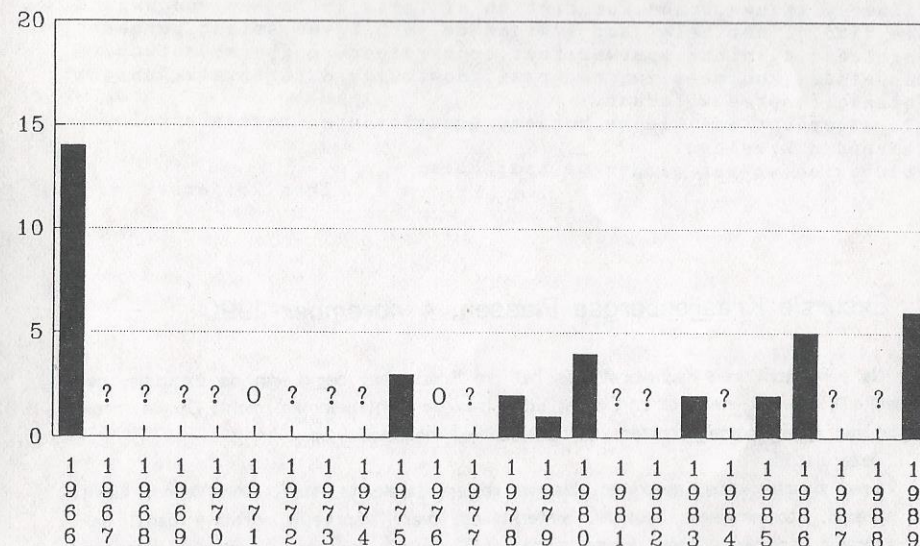
★ 1978 en 1989
 ☆ 1989
 ☆ 1989 'rand'-terr.

meer geïntegreerd moeten worden in het omringende cultuurlandschap door aanplant van (bomen)lanen en (meidoorn)hagen. Dat zal niet alleen de Geelgors ten goede komen, maar ook een hele serie andere diersoorten.

Literatuur:

KNNV-VWG Nijmegen, Broedvogelinventariatie "de Bruuk" 1966.
 Mast, J. Vogelinventarisatie in de Bruuk 1971.

Dick Visser
 Bruuk 122
 6562 KN Groesbeek
 08891-76041

Aantal geelgorsterritoria in de Bruuk

Dick Visser
 Bruuk 122
 6562 KN Groesbeek
 08891-76041

Naschrift van de redactie:

Uw redacteur, lid van de landinrichtingscommissie van de ruilverkaveling Groesbeek, attendeert op het volgende. In het voorontwerpplan, dat in het kader van een inspraakronde dit voorjaar bekend gemaakt is, wordt niet voorzien in de aanplant van lijnvormige landschapselementen, zoals lanen en hagen, in het gebied rond de Bruuk. De commissie heeft bij de maatregelen voor de Bruuk en omgeving ten behoeve van de natuur gekozen voor verbetering van de geohydrologische situatie in en rond het natuurgebied, uitbreiding van het reservaat en aankleding van de beken met beplantingen en poelen.

Excursie Ooypolder op 14 oktober 1990.

Jong en ouder, twaalf man en vrouw sterk togen we op deze zonnige en windstille dag naar de Ooy. Met opzet werd niet vanuit de auto gevogeld, maar werden enkele strategische punten uitgezocht en daar werd uitvoerig naar de vogels gekeken; met name de Oude Waal, Erlecomse waard, Kaliwaal en Millingerwaard. Steltlopers, eenden en ganzen konden bij deze lichtinval goed en van nabij worden geobserveerd. De waterstand was extreem laag, waardoor er een overvloed aan slikstrandjes was.

In chronologische volgorde zagen we: Kemphaan, watersnip, scholekster, zwarte ruiter, kievit, wintertaling, wilde eend, slobbeend, waterhoen, meerkoet, reiger, veldleeuwerik (trek), kramsvogel, kokmeeuw, aalscholver, bonte strandloper, kleine en grote mantelmeeuw, zilmeeuw, grauwe, brand, kol, riet en nijlgans, zelfs een sneeuwgans, die daar al het hele jaar schijnt te verblijven, smient, bergeend, tafeleend, tureluur, sperwer, fuut, boomkruiper, roodborst, matkop, pimpelmees, koolmees, zwarte kraai, kauw, buizerd, torenvalk, houtduif, holenduif, spreeuw, fazant.

Als nagerecht een kleine honderd goudplevieren tussen enkele duizenden kieviten.

Voldaan en wijzer gingen we naar huis.

Fons Reijerse.

Excursie Kraaijbergse Plassen, 4 november 1990

Na een nacht met nachtvorst was het om 8 uur, het begin van de excursie, gedeeltelijk bewolkt met wat zon, maar later trok de lucht helemaal dicht. Op de mooie lijst van waargenomen soorten valt de slechtvalk het meest op.

Deze lijst is:

kauw, zwarte kraai, meerkoet, blauwe reiger, tafeleend, fuut, wilde eend, kievit, steenuil, stormmeeuw, houtduif, winterkoning, merel, spreeuw, grauwe gans, aalscholver, sperwer, kneu, kleine zwaan (13 stuks), huismus, ekster, waterhoen, knobbelzwaan, holenduif, kramsvogel, veldleeuwerik, staartmees, koolmees, smient (3 stuks), pimpelmees, slechtvalk, vink, torenvalk, nijlgans, bonte kraai, havik, turkse tortel.

Louis Geraets.

Excursie Ullingse Bergen op 25-11-90.

Op deze vrij kille, maar windstille en droge morgen speurden we de verschillende biotopen van de Ullingse Bergen af naar vogels, met name hebben we lang uitgekeken naar de klapekster, die daar enkele weken tevoren nog gezien was. Tevergeefs, maar ondanks de lage aantallen toch leuke waarnemingen, zoals de havik die enkelen van ons tussen de bomen zagen wegvliegen, waarna we even later het doot hem geslagen jong konijn vonden. Verder zagen we: Grote bonte specht, Goudhaantje, Zwarte kraai, Koperwiek, Koolmees, Kauw, Groene specht (gehoord), Vlaamse Gaai, Pimpelmees, Kuifmees, Matkop, Boomkruiper, Merel, Vink, Roodborst, Graspieper, Sperwer, Houtduif, Kokmeeuw, Ekster, Spreeuw, Blauwe reiger, Sijs, Kneu, Zwarte specht (gehoord), Fazant.

Fons Reijerse.